

Zápis č. 13
ze zasedání Výboru pro zdravotnictví
Zastupitelstva Olomouckého kraje
ze dne 20. 3. 2024

Přítomni:

MUDr. Marcela Škvařilová, Ph.D.
Mgr. Kamila Baláková
Jitka Horká, DiS.
PhDr. Rostislav Hrdiborský
Blanka Kolečkářová
JUDr. Vladimír Lichnovský
Martin Malášek
MUDr. Ivo Mareš, MBA
MUDr. Irena Pachtová
Bc. Drahomír Sigmund, MBA
Ing. Lenka Slováková
PharmDr. Robert Šrejma
MUDr. Vítězslav Vavroušek, MBA, MPH
MUDr. Radan Volnohradský

Nepřítomni:

Omluveni:

MUDr. Martin Eliáš
Mgr. Radka Filipčíková, Ph.D., MBA, LL.M., MPA
Dan Chromec
MUDr. Lumír Kantor, Ph.D.
Mgr. Isabela Pospíšilová

Hosté:

Mgr. Dalibor Horák
Ing. Bohuslav Kolář, MBA, LL.M.
PhDr. Petr Prinz
Mgr. Veronika Vičarová
Jan Zatloukal

Program:

1. Úvod
2. Seznámení s aktuálními usneseními Zastupitelstva Olomouckého kraje v oblasti zdravotnictví
3. Kontrola plnění předchozích usnesení výboru
4. Zdravotní služby Charity Olomouc
5. Různé

Zápis:

1. Úvod

Předsedkyně výboru MUDr. Škvařilová zahájila zasedání výboru pro zdravotnictví (dále také jen „zdravotní výbor“), přivítala jeho členy a hosty zasedání. Dotázala se, zda jsou návrhy na doplnění navrženého programu dnešního zasedání, návrhy nebyly vzneseny. Výbor schválil navržený program zasedání.

2. Seznámení s aktuálními usneseními Zastupitelstva Olomouckého kraje v oblasti zdravotnictví

Tajemník výboru informoval o usneseních Zastupitelstva Olomouckého kraje (ZOK) v oblasti zdravotnictví v době od minulého zasedání zdravotního výboru. Zasedání ZOK se v tomto období konala dne 11. 12. 2023 a dne 26. 2. 2024.

ZOK 11. 12. 2023 vzalo na vědomí zápis z 11. zasedání Výboru pro zdravotnictví ZOK konaného dne 20. 9. 2023. Dále ZOK schválilo vyhlášení dotačního programu 10_01_Program na podporu zdraví a zdravého životního stylu, a to dotačního titulu 10_01_02_Podpora významných aktivit v oblasti zdravotnictví. ZOK také rozhodlo o poskytnutí finančního daru 1,08 mil. Kč Charitě Olomouc na provoz ordinace všeobecného praktického lékaře a psychiatra pro osoby bez přístřeší. ZOK schválilo pověření Lázní Slatinice a.s. poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu. ZOK schválilo rozdělení Dětského centra Ostrůvek, příspěvkové organizace (vyčleněním ambulantní zdravotní péče dětského lékaře, ambulance rehabilitační a fyzikální medicíny a fyzioterapeuta a ambulance klinického psychologa) a sloučení oddělené části (vyčleněných činností) s odborným léčebným ústavem Paseka, s účinností od 1. 1. 2024. Dětské centrum Ostrůvek pod novým názvem Centrum Ostrůvek bude nadále poskytovat převážně sociální služby.

ZOK 26. 2. 2024 vzalo na vědomí zápis z 12. zasedání Výboru pro zdravotnictví ZOK konaného dne 6. 12. 2023. ZOK dále schválilo dodatky zřizovacích listin příspěvkových organizací Zdravotnické záchranné služby Olomouckého kraje a Odborného léčebného ústavu Paseka (mění se vymezení majetkových práv a povinností – obdobně jako u všech organizací zřizovaných Olomouckým krajem). ZOK také schválilo vyhlášení dotačního programu 11_01_Program na podporu poskytovatelů paliativní péče, dotačního titulu 11_01_01_Podpora poskytovatelů lůžkové paliativní péče a dotačního titulu 11_01_02_Podpora poskytovatelů domácí paliativní péče. ZOK schválilo pověření AGEL Středomoravské nemocniční a.s., Nemocnice Šumperk a.s., Nemocnice Hranice a.s. a Nemocnice AGEL Jeseník a.s. poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu.

3. Kontrola plnění předchozích usnesení výboru

MUDr. Škvařilová uvedla, že na minulém zasedání zdravotního výboru nebylo vydáno žádné usnesení.

4. Zdravotní služby Charity Olomouc

MUDr. Škvařilová požádala PhDr. Prinze a Mgr. Vičarovou o přednesení informací o zdravotních službách Charity Olomouc.

PhDr. Prinz uvedl, že nebude hovořit o všech zdravotních službách, ale hlavně o ordinaci pro osoby bez domova. Tato ordinace v Olomouci je specifická v rámci ČR, podobná ordinace je sice v Ostravě a Praze, ale fungují na poněkud jiných principech. Další (menší) zařízení jsou také v některých jiných městech.

Ordinace působí na pomezí zdravotních sociálních služeb, které stále není uspokojivě vyřešeno (ať už jde o potřeby seniorů, osob bez domova, osob v nouzi atd.). Je problém, jak, kde a kým zajistit osobám bez domova poskytování zdravotní péče, kde je např. registrovat k všeobecnému praktickému lékaři (VPL), jak zajistit navazující péči.

Zajištění dotčené zdravotní péče má mimo jiné vliv na snížení zatížení jiných segmentů zdravotní péče, např. zdravotnické záchranné služby (včetně předcházení opakovaným výjezdům). Dochází také k úsporám při snížení nákladů péče o chronicky nemocné, při zabránění šíření infekčních chorob, při prevenci tuberkulózy, při snížení šíření parazitárních nemocí apod. Tyto pacienty je obtížné běžným způsobem odeslat k dalším vyšetřením, kde nejsou schopni komunikovat nebo jsou obtížní jiným pacientům apod. Důležité je udržení kontaktu s dotčenými skupinami lidí. To vše zabezpečuje ordinace VPL. Obdobné důvody vedly snahu o poskytování psychiatrické péče. Zde hrají roli např. také otázky veřejného pořádku – výtržnictví, kterého se dopouštějí nekompenzované osoby.

Ordinace má podporu kraje, za což Charita Olomouc velmi děkuje. Ordinace VPL i psychiatrická ordinace jsou plnohodnotné ordinace, což není v obdobných zařízeních v jiných městech. Zároveň ale nejde „jen“ o zdravotní péči, ale také o komplexní řešení situace klientů (např. pomoc při jednání na úradech, vyřízení důchodů atd.).

V současnosti je pokryto z dotací asi 50 % nákladů ordinace (v minulosti šlo asi o 30 %). Bez podpory kraje by nebylo možné ordinaci provozovat, podporu poskytuje i město Olomouc.

PhDr. Prinz je velmi vděčný také lékařům a sestráům, jejichž práce v ordinaci je někdy velmi obtížná. Snaží se o jejich ohodnocení, ale toto ohodnocení neodpovídá zcela náročnosti práce, kterou musejí vykonávat.

MUDr. Škvařilová velmi děkuje také za lékaře v nemocnici s tím, že působení ordinace v terénu má vliv i pro péči v lůžkových zařízeních. Zeptala se, zda jsou pacienty i klienti azylových domů a kolik z nich jsou ženy.

PhDr. Prinz reagoval, že jde i o klienty azylových domů a že ženy tvoří cca 30 % osob bez domova. Podobné zařízení v Praze směřovalo svou aktivitu spíše do terénu, v Olomouci se snažíme spíše o péči v ambulanci (kde je možná vyšší kvalita, než v terénu), ale v případě potřeby samozřejmě dojde lékař nebo sestra i do terénu.

Mgr. Vičarová doplnila další informace. Činnost ordinace byla zahájena v druhé polovině roku 2007, do zahájení byl zapojen MUDr. Libor Kvapil. Od roku 2008 byly uzavřeny smlouvy se zdravotními pojišťovnami. V současnosti zde pracují 2 lékaři na celkový úvazek 0,9. Sestra působí na plný úvazek a druhá pracuje v rámci „dohody“ (zástupy, návštěvy azylových domů). Do péče jsou zapojeni také terénní pracovníci sociálních služeb, kteří např. vozí imobilní pacienty do ordinace i na odborná vyšetření a jezdí do terénu, edukují klienty a doprovází je na specializované vyšetření do dalších zdravotnických zařízení.

Ordinační doba lékaře zahrnuje 4 dny v týdnu (pondělí a úterý celý den, středa a čtvrtek půl dne, pátek lékař vykonává návštěvní službu – např. do azylových zařízení). Pacient se může objednat, což přispívá k učení se návykům potřebným pro zvládání běžných situací (úspěšnost cca 50 %). V pátek bývá v ordinaci sestra, která se věnuje ošetrovatelské péči, převazuje rány, chystá léky do azylových zařízení, ale provádí i další aktivity (např. odvěšování).

Ordinace poskytuje služby jako běžný praktický lékař, řeší akutní potíže pacientů, odesílá ke specialistům, předepisuje léky. Vystavuje pracovní neschopnosti, provádí vyžádaná vyšetření pro státní orgány (např. řešení invalidity, příspěvků na péči aj.), pro nástup do zaměstnání, pro úřady práce. V některých případech se daří i provádět preventivní prohlídky a očkování.

Díky dotacím z Ministerstva zdravotnictví byly pořízeny některé přístroje (CRP, EKG, glukometr, holter, oxymetr, otoskop). Plánují pořídit spirometr. Snaží se tak co nejvíc ulehčit specializovaným zařízením.

Platba od zdravotních pojišťoven je kapitačně výkonová. Ordinace VPL má již smlouvy se všemi zdravotními pojišťovnami.

Specifika ordinace zahrnují větší počet převazů, mnoho klientů má nějakou formu závislosti, část klientů má parazity (vši, svrab) nebo celkově zanedbanou hygienu. Zdravotníci s pacienty obtížněji komunikují, častěji nenosí lékařské zprávy, nevydrží čekat, ztrácejí dokumenty, nejsou schopni se sami objednat na vyšetření k odborníkům, mají duševní onemocnění, nedodržují léčebný režim a užívání medikace, obtížně se zjišťuje, s čím vlastně přišli apod. Pacienti nemají domácí zázemí (zajištění doléčování), ordinace může spolupracovat s noclehárnou, nebo zajistit dlouhodobější léčení v azylovém domě pro osoby se sníženou soběstačností.

Klienti nemají na úhradu doplatků za léky, v takovém případě hradí charita (zejména psychiatrické léky), neposkytuje přímo peníze pacientům, ale hradí přímo lékárně, předtím proběhne sociální šetření, aby nedošlo ke zneužívání. Je také užíván postup, že pacient pravidelně chodí brát lék do ordinace.

Vzhledem ke způsobu poskytování zdravotních služeb se ordinace nemůže financovat pouze běžným způsobem z veřejného zdravotního pojištění, obvyklá podoba péče často není použitelná (např. nutnost hradit doplatky za léky).

Spolupráce s nemocnicemi i se specialisty byla navázaná a funguje. Když dojde k propuštění z hospitalizace a je nutné doléčení, ordinace může zajistit lůžko v noclehárně.

Ordinace má hygienické zázemí pro klienty v podobě sprchy, disponuje také krizovým šatníkem (např. pacient v čekárně plný parazitů). Na služby ordinace navazuje nízkoprahové denní centrum, které řeší např. pomoc s vyřízením sociálních dávek, a další sociální služby (noclehárny, terénní programy, azylové domy).

V ordinaci je také od roku 2021 poskytována psychiatrická zdravotní péče. Pracují zde 2 lékaři v celkovém úvazku 0,2 a všeobecná sestra na dohodu. Ordinační doba je dvakrát týdně odpoledne ve středu 15:00 – 19:00, v pátek 14:00 – 18:00, je také poskytována návštěvní služba. Daří se stabilizovat i dlouhodobě nekompenzované pacienty, situace klientů se řeší komplexně v návaznosti na pracovní uplatnění, bydlení (což obvykle lékař neřeší), klienti bývají osamělí, nemají nikoho, kdo by se o ně mohl postarat.

Psychiatrická péče by byla potřeba ve větším rozsahu, VZP měla zájem o celý úvazek, ale vzhledem k možnostem ordinace a zaměření péče to není reálné. Nejde o to „dobývat“ úvazky, ale o poskytnutí péče určitému segmentu pacientů.

Psychiatrická ordinace ještě nemá smlouvy s některými zdravotními pojišťovnami.

Počty ošetřených pacientů v ordinaci VPL i psychiatrické ordinace se v průběhu let zvyšují.

Hospodaření v roce 2023 zahrnovalo náklady ve výši 3,598 mil. Kč a výnosy 3,555 mil. Kč (včetně daru kraje a dotace města), takže hospodářský výsledek je ztráta 43 tis. Kč. Náklady jsou „dumpingové“, kdyby byl zahrnut např. také provoz auta, PC atd., byly by vyšší. Činnost je „dotována“ z jiných aktivit.

Mgr. Horák se zajímal, jestli se péče poskytuje i jiným charitám v okolí. PhDr. Prinz reagoval, že ne, jednak to závisí na smlouvách se zdravotními pojišťovnami smlouvy, jednak jsou důvody kapacitní, kdo se dostaví do ordinace, ten je ošetřen, ale působit může ordinace jen v Olomouci.

Dále se Mgr. Horák dotázal, zda Charita chystá nějaký větší projekt. PhDr. Prinz odpověděl, že záměr mají, ale uskutečnění by bylo až v horizontu několika let. Charita má flexibilní a velké spektrum činností, což je výhoda oproti subjektům, které poskytují „pouze“ zdravotní službu.

Paní Kolečkářová se zeptala, jestli jsou podobná zařízení jinde v našem kraji, např. ve Prostějově nebo Přerově. PhDr. Sdělil, že jednotlivé charity se snaží poskytovat služby potřebné podle situací v daném místě. Ordinace pro bezdomovce v menším městě ale nedává příliš smysl, spíše jiné typy sociálních služeb. Podle jeho názoru má ordinace pro bezdomovce význam pro krajská města.

MUDr. Škvařilová poděkovala za prezentaci a za služby, které jsou poskytovány také s podporou kraje. Mgr. Horák uvedl, že se budeme snažit o podporu těchto aktivit i nadále.

5. Různé

MUDr. Škvařilová poděkovala všem za účast a spolupráci na zasedání výboru. Popřála všem klidné svátky. Termín **příštího** zasedání zdravotního výboru byl stanoven na **5. 6. 2024** ve 14:30.

V Olomouci dne 20. 3. 2024

.....
MUDr. Marcela Škvařilová, Ph.D.
předsedkyně výboru

Přílohy: Prezenční listina